

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ГЕОГРАФІЯ СФЕРИ ПОСЛУГ

(назва освітнього компонента)

рівень вищої освіти _____ **бакалавр (на основі НРК 5)** _____
(назва освітнього рівня)

спеціальність _____ **014 Середня освіта (Географія)** _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна _____ **програма** _____ **Середня** _____ **освіта.** _____ **Географія.** _____
Економіка _____
(назва освітньо-професійної програми)

Луцьк – 2023

Силабус вибіркового освітнього компонента «ГЕОГРАФІЯ СФЕРИ ПОСЛУГ» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань *01 Освіта / Педагогіка*, спеціальності *014 Середня освіта (Географія)*, освітньо-професійної програми *Середня освіта. Географія. Економіка*

Укладач: Новосад О. В., старший викладач кафедри економічної та соціальної географії, кандидат економічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

 (Ткачук Н. М.)

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
Економічної та соціальної географії**

протокол № 1 від 29 серпня 2023р.

Завідувач кафедри: (Погребський Т. Г.)

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Географія) Освітньо-професійна програма Середня освіта. Географія. Економіка перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150 год./ 5 кредитів		Рік навчання – 2
		Семестр – 4
		Лекції – 10 год.
		Практичні (семінарські) – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
		Консультації – 10 год.
Мова навчання	Українська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Новосад Оксана Володимирівна

Науковий ступінь - кандидат економічних наук

Посада – старший викладач кафедри економічної та соціальної географії

Контактна інформація викладача: (м. т. 0960573765, Novosad.Oksana@vnu.edu.ua)

Адреса викладання курсу: вул. Банкова, 9, корпус С ВНУ імені Лесі Українки

Дні занять (<http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Анотація

Освітній компонент «Географія сфери послуг» є складовою циклу вибірових освітніх компонент спеціальності 014 Середня освіта (Географія), освітньо-професійної програми Середня освіта. Географія. Економіка.

Вивчення даного освітнього компонента є досить актуальним та своєчасним, оскільки на початку XXI ст. роль сфери послуг зростає як в Україні так і за її межами. Також, невпинно зростає за останні десятиліття і частка населення, зайнятого у цій сфері. Досить значними є темпи росту з реалізації послуг у сфері інформатизації, відпочинку, розваг, культури та спорту, транспорту. Для забезпечення життєдіяльності населення, щоденно здійснюється послуги: у сфері освіти, медицини, індивідуальні, послуги готелів, технічного обслуговування та ремонту, туристичних агентств, операцій з нерухомістю, фотографії, охорони здоров'я, пошти, зв'язку та ін. Спираючись на інформаційні технології і телекомунікації, багато видів послуг переступили національні межі, є активними учасниками глобалізації.

Сфера обслуговування безпосередньо пов'язана з відтворенням людського життя і сприяє створенню сприятливих умов розвитку і розміщення продуктивних сил.

Цілями вивчення освітнього компонента - є набуття компетентностей з дослідження

та систематизації сфери послуг за регіональною ознакою, вивчення основних чинників інтенсивного розвитку сфери обслуговування, формування якісних продуктів у сфері послуг на основі кращих світових практик. Набуті знання і вміння будуть необхідними в професійній діяльності як при проведенні занять так і при організації туристично-краєзнавчих гуртків та ін.

Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити

Загальні знання із шкільного курсу географії, історії, математики, інформаційних технологій та ін. дають можливість застосовувати методи теоретичного й практичного рівня пізнання необхідності сфери обслуговування, її роль, функції, взаємозв'язок та значення у соціально-економічному розвитку. Підсилять знання, також освітні компоненти вивчені на попередніх курсах (історична географія з основами етногеографії, географія населення з основами демографії, географія промисловості, географія транспорту та ін.). Вивчення даного курсу є цікавим і не викликає будь-яких труднощів для вивчення у широкого кола здобувачів освіти.

Постреквізити: Вивчення даного освітнього компонента дасть можливість зрозуміти, основної вимоги сфери обслуговування - зростання добробуту, стабілізації внутрішнього споживчого ринку, поліпшення якості життя населення, адже, сфера послуг - несе в собі ще і економічний ефект, а саме – створення робочих місць, забезпечення надходжень до бюджету, залучення інвестицій та ін. На основі даних знань можливе вивчення освітніх компонент: організаційно-економічне забезпечення стратегії економічного зростання, теорія сталого розвитку, кількісні методи в географії, просторовий аналіз, основи раціонального природокористування, географічне моделювання і прогнозування та ін.

Мета та завдання освітнього компонента

Мета вивчення освітнього компонента – надання студентам теоретичних знань щодо географії сфери послуг в сучасному суспільстві, сутності поняття «послуга», сучасної структури сфери послуг, особливостей її просторової організації, тенденцій розвитку та структурних трансформацій у світі та в Україні; сформувати вміння застосовувати на практиці навички аналізу сучасного ринку послуг, аналізу попиту на послуги, визначення складових територіальної організації і рівня обслуговування населення послугами окремих галузей.

Основними завданнями освітнього компонента є:

- засвоєння і розуміння сутності поняття «послуга» та основних понять і термінології, яка використовується в географії сфери послуг;
- особливості сфери обслуговування як невиробничої сфери;
- сформулювати уявлення про територіальні відмінності потреб населення в різних послугах та рівнях їх задоволення;
- показати особливості та закономірності територіальної організації галузей, які обслуговують населення та суспільство в цілому;
- рівень розвитку сфери обслуговування в країнах з різним соціально економічним рівнем;
- набуття теоретичних знань про принципи класифікації послуг;
- отримання теоретичних знань та практичних навичок щодо аналізу статистичних даних для виявлення територіальної організації обслуговування;
- визначення впливу процесу глобалізації на розвиток сфери послуг.

Результати навчання (Компетентності).

У результаті вивчення освітнього компонента здобувачі освіти повинні **знати:**

- сутність поняття «послуга» «сфера послуг», «соціальна інфраструктура»;
- основні сектори сфери послуг;

- принципи класифікації послуг за різними критеріями;
- законмірності територіальної організації сфери обслуговування;
- показники, які характеризують стан та рівень розвитку сфери послуг.

Після вивчення освітнього компонента здобувачі освіти повинні **вміти**:

- практично застосовувати отримані теоретичні знання щодо організації обслуговування населення;
- збирати та аналізувати статистичну інформацію, використовувати порівняльно-географічний аналіз, методи картографування;
- аналізувати стан та тенденції розвитку світової торгівлі послугами;
- визначати стан розвитку сфери послуг в країні, регіоні, місті на основі аналізу статистичних даних;
- виявляти територіальні відмінності у рівнях розвитку, реалізації і споживання основних груп сфери послуг

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія), освітньо-професійна програма: «Середня освіта. Географія. Економіка» вивчення освітнього компонента «Географія сфери послуг» сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності

засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПК2. Здатність доцільно і критично використовувати географічні та економічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами географічних явищ і соціально-економічних процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).

ПК3. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України.

ПК5. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей.

ПК6. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних та економічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України та регіону.

ПК8. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній і позашкільній роботі з учнівською молоддю.

ПК 9. Здатність відтворювати основні теорії та закони економіки, оцінювати нові відомості й інтерпретації в контексті формування в учнів системних економічних знань, компетентності підприємливості та фінансової грамотності.

Програмні результати навчання:

РН2. Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН4. Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.

РН5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН7. Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН9. Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН10. Демонструє володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

РН12. Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН13. Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН 1. Знає та розуміє основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географії, економіки предмет їх дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географічної та економічної науки.

ПРН 6. Застосовує базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, економіки, теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно-географічні та суспільно-географічні, економічні явища і процеси, пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії, економіки.

ПРН 8. Розуміє глобальні суспільно-географічні процеси, вміє складати характеристики населення світу, секторів і галузей світового господарства.

ПРН 9. Характеризує і оцінює природні умови і ресурси, населення та господарство України, її роль і місце в сучасних суспільно-географічних процесах у світі; знає і розуміє географічні особливості свого адміністративного регіону.

ПРН 10. Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання географії, економіки, підприємництва та фінансової грамотності для виконання освітньої програми закладів загальної середньої освіти.

ПРН 11. Добирає міжпредметні зв'язки шкільних курсів географії з метою формування в учнів природничо-наукової компетентності відповідно до вимог Державних стандартів загальної середньої освіти з освітньої галузі «Природознавство»; володіє методикою навчання пропедевтичного інтегрованого курсу «Пізнаємо природу»; курсів з економіки, «Підприємництва та фінансової грамотності» на рівні базової середньої освіти.

IV. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю* / Бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
Теоретико-методичні основи географії сфери послуг						
Тема 1. Географія сфери послуг як галузь суспільної географії. Роль сфери послуг в житті суспільства. Еволюція сфери послуг.	7,5	0,5	1		6	РС, С / 3
Тема 2. Основні поняття та категорії «сфери послуг». Чинники інтенсивного розвитку сфери послуг.	7,5	0,5	1		6	РС, С / 3
Тема 3. Сутність поняття «послуга» її види та особливості. Класифікація послуг.	10,5	0,5	1	1	8	РС, С / 3
Тема 4. Етапи життєвого циклу послуги. Маркетинг сфери послуг.	7,5	0,5	1		6	РС, С / 3
Тема 5. Необхідність формування нової послуги та принципи її розробки. Оцінка цінності та якості послуги. Модель цінності послуги	14	1	2	1	10	РС, С / 3
Тема 6. Принципи територіальної організації сфери послуг. Теорія центральних місць.	12	1	2	1	8	РС, С, / 3
Контрольна робота 1						КР / 25
Разом за змістовим модулем 1	59	4	8	3	44	
Змістовий модуль 2.						
Загальна характеристика основних видів послуг						
Розвиток ринку послуг в Україні та світі						
Тема 7. Географія торгівельних послуг. Побутове обслуговування населення.	14	1	2	1	10	РС, К, С / 3
Тема 8. Географія соціально-культурних послуг	14	1	2	1	10	РС, К, С / 3
Тема 9. Особливості надання житлово-	14	1	2	1	10	РС, К, С /

комунальних послуг						3
Тема 10. Географія транспортних послуг та послуг зв'язку	14	1	2	1	10	РС, К, С / 3
Тема 11. Інформаційно-консультативні, ліцензійні та фінансові послуги. Інжинірингові послуги.	14	1	2	1	10	РС, С / 3
Тема 12. Поняття «ринку послуг». Загальні принципи функціонування ринку послуг в Україні. Сутність державного регулювання ринку послуг.	10,5	0,5	1	1	8	РС, С / 4
Тема 13. Структура світової торгівлі послугами. Вплив процесу глобалізації на розвиток сфери послуг.	10,5	0,5	1	1	8	РС, С, Т / 3
Разом за змістовим модулем 2	91	6	12	7	66	
Контрольна робота 2						КР / 25
Самостійна робота						10
Усього годин	150	10	20	10	110	100

*Форма контролю: поточне оцінювання (письмова контрольна робота (ПКР), тези (ТЕ), тести (Т), розгляд ситуацій (РС), виконання (ПЗ) та здача практичних завдань (О), семінари (С), розгляд кейсів (К), підсумковий контроль у формі заліку.

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота студентів включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих тем, питань, підготовку до практичних (семінарських) занять, яка передбачає, зокрема, підготовку доповідей, рефератів, презентацій, тощо.

Ефективність самостійної роботи студента викладач виявляє на практичних (семінарських) заняттях, під час тематичного опитування, перевірки конспектів, рефератів, презентацій, тощо.

Кожна з визначених тем містить питання для додаткового, самостійного опрацювання. Питання самостійної роботи оголошуються викладачем під час проведення практичних занять та містяться в силабусі освітнього компонента, який знаходиться в каталозі освітніх програм.

Загалом, основне коло самостійної роботи здобувачів освіти буде стосуватись наступних питань:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (для денної / (очної) форми навчання)
1	2	3
1	Поняттєво-термінологічний апарат географії сфери послуг	5
2	Етапи життєвого циклу послуг.	5
3	Закономірності, принципи та чинники розвитку територіальної організації сфери послуг	5
4	Глобальні проблеми сфери послуг в регіонах	5
5	Розвиток людського потенціалу, як головний чинник і показник розвитку сфери послуг	5
6	Актуальність екологічно-збалансованого розвитку сфери послуг в регіонах України	5
7	Географія туристичних послуг в Україні	5

8	Географія медичних послуг України.	5
9	Географія освітньо-наукових послуг в Україні.	5
10	Географія послуг розміщення та харчування в Україні.	5
11	Географія сакральних послуг в Україні	5
12	Географія комунікаційних послуг в Україні.	5
13	Географія управлінських послуг.	5
14	Ділові та професійні послуги	5
15	Соціальна мобілізація для сталого розвитку сфери послуг.	5
16	Деструктивні фактори впливу на розвиток сфери послуг в Україні.	5
17	Взаємодія національних, групових, приватних інтересів сфери послуг	5
18	Економічне зростання і сталий розвиток туристичних регіонів.	5
19	Еколого-економічні проблеми сфери послуг в Україні.	5
20	Соціальні та культурні послуги в Україні	5
21	Роялті та ліцензійні послуги	5
22	Державні послуги.	5
	Разом	110

VI. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань з освітнього компонента «Географія сфери послуг» здійснюється на основі результатів поточного контролю, результатів контрольних робіт та ісамостійної роботи здобувачів вищої освіти. Об'єктом оцінювання є програмний матеріал освітнього компонента, засвоєння якого відповідно перевіряється під час контрольних та індивідуальної робіт, а також поточного контролю, заліку.

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу з освітнього компонента – 100 балів. За поточну успішність здобувач освіти може отримати – 40 балів, за виконання контрольних робіт – 50 балів, за самостійну роботу у формі написання повідомлення, реферату, тощо – 10 балів.

Теми практичних (семінарських) занять сформовані із поєднання усних запитань для обговорення та практичних завдань і оцінюються у 3 бали.

Самостійна робота передбачає підготовку доповідей, рефератів, презентацій, тощо і оцінюється у 10 балів.

Контрольні роботи. Під час виконання контрольних робіт оцінюванню підлягають теоретичні знання та практичні навички, які здобувач освіти набув після опанування тем змістових модулів. Контрольні роботи проводиться після опрацювання тем змістовних модулів 1 та 2 і оцінюються у 25 балів кожна.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

У разі відсутності студента на практичних (семінарських) заняттях з об'єктивних причин, він має право виконати завдання, передбачені планом семінарських занять та відпрацювати їх.

Відпрацювання пропущених занять має відбутися до дати проведення останнього практичного (семінарського) заняття відповідно до розкладу, у час передбачений графіком індивідуально-консультативної роботи викладача.

Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до “Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки” (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Viznannya_rezultativ_VNU_im_L.U._red.pdf)

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати всі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регламентовані наступними документами: Кодекс академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки, Положення про комітет з етики наукових досліджень ВНУ ім. Лесі Українки, Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/normatyvno-pravova-baza/)

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти:

- Moodle (новинний форум, система приватних повідомлень, коментарі до завдань).
- Індивідуальна консультація може бути надана здобувачу освіти в аудиторії (згідно розкладу консультацій), в телефонному режимі, у формі відповіді на письмовий запит, надісланий на електронну пошту викладача.

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf)

Підсумковий контроль: здійснюється за результатами *поточного контролю* (усного опитування здобувача на практичних заняттях / семінарах, розв'язування типових задач, завдань, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач) – 40б., *самостійної роботи* – 10 б., результатів *контрольних робіт* – 50 б.

Якщо у підсумку виконання всіх видів освітньої діяльності з даного освітнього компонента здобувач освіти отримує не менше 60 балів, тобто отримує бали в діапазоні від 60 до 100 балів, то цей бал може бути зарахований, як підсумкова оцінка з освітнього компонента, за умови, що форма контролю - *залік*. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає залік, але вже під час ліквідації академічної заборгованості, при цьому бали, набрані за результатами підсумкового контролю протягом семестру, анулюються. Оцінка за залік визначається в балах (від 0 до 100) за результатами виконання завдань під час заліку. Оцінка за залік визначається за результатами усних відповідей на запитання з переліку питань до заліку та виконання практичних завдань, в балах (від 0 до 100 балів) за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Запитання для контролю (до заліку)

1. Предмет, завдання, функції сфери послуг.
2. Основні поняття, терміни та визначення географії сфери послуг.
3. Класифікація послуг.
4. Структура сфери обслуговування.
5. Фактори, що впливають на територіальну організацію сфери послуг.
6. Етапи життєвого циклу послуг.
7. Чинники інтенсивного розвитку сфери послуг.
8. Державне регулювання сфери послуг в Україні
9. Еволюція сфери послуг
10. Взаємозв'язок невиробничої сфери і рівня соціально-економічного розвитку країни.
11. Основні поняття теорії центральних місць.
12. Територіальна організація сфери обслуговування у містах.
13. Територіальна організація сфери обслуговування у сільській місцевості
14. Класифікації послуг за різними ознаками.
15. Особливості розвитку освітнього обслуговування України.
16. Особливості розвитку медичного обслуговування України.
17. Особливості розвитку торговельного обслуговування України.
18. Особливості розвитку соціально-культурного обслуговування України.
19. Особливості розвитку транспортного обслуговування України.
20. Особливості розвитку житлово-комунального обслуговування України.
21. Особливості розвитку послуг зв'язку України.
22. Особливості розвитку готельного обслуговування України.
23. Системний підхід в географії сфери обслуговування.
24. Світовий ринок послуг.
25. Поняття про національний ринок послуг, ознаки його сформованості.
26. Сучасний ринок послуг країн ЄС.
27. Особливості розвитку сфери обслуговування регіону, країни.
28. Рівень розвитку медичного обслуговування у світі.
29. Рівень розвитку освітніх послуг у світі.
30. Обґрунтуйте, чому рівень розвитку сфери обслуговування вважають одним з головних показників якості життя?

Оцінка за освоєння освітнього компонента виставляється згідно шкали оцінювання.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Переведення оцінок, виражених у балах за 100-бальною шкалою, в лінгвістичну шкалу та шкалу ECTS здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна:

1. Дудник І. М. Територіальна організація послуг: Курс лекцій. Полтава: ПІБ МНТУ, 2002. 98 с.
2. Географія світового господарства з основами економіки: навч. посібник / [за ред. Олійника Я. Б., Смирнова Г. Г.]. Київ: Знання, 2011. 637 с.
3. Кузишин А. В. Регіональна географія України: курс лекцій / А. Кузишин. – Тернопіль: Вектор, 2012. 340 с.
4. Моргулець О. Б. Менеджмент у сфері послуг. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 384 с.
5. Світовий ринок товарів та послуг: Підручник. У 2-х ч. – Ч.2 / А. А. Мазаракі, Є. М. Воронова, І. В. Чаус та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Х. Вид-во «Ранок», 2008. 240 с.
6. Румянцев А. П., Коваленко Ю. О. Світовий ринок послуг: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 456 с.
7. Світовий ринок товарів та послуг: навч.-метод. посібник / Л. Л. Носач [та ін.]. Харків : «Видавництво «Форт», 2014. 295 с.
8. Географія сфери обслуговування : методичні вказівки з навчальної дисципліни / Уклад. О. Г. Корнус. – Суми : СумДПУ, 2012. 322 с.

Додаткова:

1. Батура О. В., Новікова Л. Ф., Парена В.А. Проблеми розвитку сфери послуг в Україні : Монографія. Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004. 150с.
2. Єрко І. В., Новосад О. В., Барський Ю. М. Дослідження споживчої поведінки та потреб гостей у готельно-ресторанному господарстві Луцької територіальної громади. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1479>
3. Куценко В. І. Сфера послуг: Навч. посібн. К.: Політвидав України, 1989. 176 с.
4. Кудінова М. М. Менеджмент невиробничої сфери. Методичний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. 93. с.
5. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) [Текст]: навч. посіб. 3-є вид., перероб. та доп. К. : Альтерпрес, 2006. 430 с.
6. Мазаракі А., Воронова Є., Чаус І. та ін. Світовий ринок товарів та послуг: Підручник. У 2-х ч. – Ч.2 / за заг. ред. А.А. Мазаракі. Х. Вид-во «Ранок», 2008. 240 с.
7. Мальська М. П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг : Підручник. К.: Знання, 2008. 661 с.
8. Маковецька Л., Новосад О., Коритко Б. Трансформаційні процеси управлінської структури галузі зв'язку: передумови та особливості. Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали V Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції / за ред. Ю. М. Барського, С. О. Пугача, м. Луцьк, 8-9 квітня 2021 р. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. С. 112–115.
9. Немець Л. М. Стійкий розвиток: соціально-географічний аспект (на прикладі України): Монографія. Х.: Факт, 2003. 383 с.
10. Новосад О. В., Шевчук І. І. Значення туристсько-рекреаційних ресурсів Володимир-Волинського району для економіки регіону. Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів (Луцьк, 12–13 травня 2021 року). Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2021. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 6,68Мб.
11. Novosad O., Shabala O., Pavlov K. UPDATE AND PRIORITY AREAS OF RECOVERY ENERGY SOURCES IN UKRAINE. *Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів* : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції ГО

- «ІЕЕЕД», (01 травня 2022 року), м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня "Волиньполіграф", 2022. С. 78-81.
12. Новосад О. В., Мельник Н. В., Єрко І.В., Качаровський Р.Є. Транспортна мережа Турійської ТГ Волинської області як елемент туристичної інфраструктури. Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України: матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (16-17 червня 2022 року): зб. наук. праць. м. Кропивницький, 2022. С.318–323.
 13. Новосад О. В.; Єрко І. В., Качаровський Р.Є. Транспортна мережа Нововолинської ТГ Волинської області як складова туристичної інфраструктури регіону. *Українське Полісся: проблеми та тренди сучасного розвитку*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ніжин, 10-11 лютого 2022 року). Ніжин: НДУ ім. Гоголя, 2022. 223 с. ISBN 978-617-527-261-9
 14. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії: підручник для студ. географ. Спеціальностей вищих навч. Закладів. Одеса: Астропринт, 2009. 544 с.
 15. Траченко Л. А. Послуга як об'єкт товарознавства: організація та контроль за якістю. Навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене Одеса ОНЕУ, ротاپринт, 2015. 414 с.
 16. Черкасова С. В., Гаврилюк Г. Є. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. для студ. ден. і заоч. форм навчання. Львів: Вид-во Львів. комерц. акад., 2016. 323 с.
 17. Шаблій О. І. Основи суспільної географії / О. І. Шаблій. 20ге видання. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 296 с.
 18. Шевчук Л. Т. Соціальна географія: навчальний посібник / Шевчук Л.Т. К. : Знання, 2007. 349 с.